

زنگ آخری که به صدا در نیامد

یاسر سماوات
گفت و گو

می گویند در لحظات تصمیم گیری است که سر نوشت انسان مشخص می شود. حضور در سینما به عنوان کارگردان و فیلمساز هم از آن دسته تصمیماتی است که وهله اول شهامت بسیار زیادی می طلبد. درست است که بسیاری از کارگردانان سابقه هنر پیشگی را دارند اما گام نهادن به جهان فیلمسازی با مصائب و مواعیش، کاری بسیار پر مخاطره است. این میان ساخت نخستین فیلم یک فیلمساز خود داستانی مفصل دارد. این مقدمه نسبتاً مفصل پیش از صحبت درباره «زنگ آخر» نخستین کار بلند شهرام عبدلی، اهمیت نخستین اثر یک فیلمساز را تشریح می کند. حالا اینکه عبدلی سالها بعد از زنگ آخر به عنوان یکی از بهترین اتفاق های زندگی حرفه ای اش یاد کند یا کمتر به بحث و گفت و گو درباره اش اقبال نشان دهد، سر نوشتی نامعلوم است. البته از آنجا که عبدلی در ۴۵ سالگی دست به ساخت نخستین فیلمش زد، به نظر نمی رسد با گذشت زمان به دلیل ساخت این فیلم پشیمان شود. ضمن اینکه «زنگ آخر» فیلمی برای گروه های سنی کودک و نوجوان است. این پسوند البته انتظارات را از فیلم عبدلی بالاتر می برد ولی با توجه به مخاطب خاص این دست فیلم ها، فیلم عبدلی می تواند از بسیاری نقدها مبرا شود. در این شماره به بهانه تولید نخستین فیلم بلند شهرام عبدلی، پای صحبت او، اشکان حاج حسینی و مینا جعفرزاده نقش مادر بزرگ این فیلم نشستیم. هر چند فیلم «زنگ آخر» مراحل تولید را پشت سر گذاشته و آماده اکران است اما این اتفاق تاکنون برای نخستین ساخته بلند شهرام عبدلی نیفتاده است. مشروح مصاحبه روزنامه صبا با کارگردان، تهیه کننده و بازنگر فیلم «زنگ آخر» را در ادامه می خوانید.

کاری پر مشقت را پشت سر گذاشتیم.

و حالا از ساخت این فیلم راضی هستید؟

البته که راضی ام. مشکلات بخشی از کار و زندگی را تشکیل می دهند اما ساخت این فیلم تجربه و اتفاق خوبی بود. باید به این دقت کنیم که شرایط مطالوبی در سینما به ویژه در زیرشاخه کودک و نوجوان وجود ندارد و کمتر کسی است که حاضر می شود برای تهیه و تولیدی اثری در گروه سنی کودک و نوجوان سرمایه گذاری کند. همه اینها موانع و مشکلات موجود ساخت فیلم کودک و نوجوان در کشورمان را تشکیل می دهند اما جالب است بدانید سینمای کودک و نوجوان همواره اهمیت ویژه ای دارد. ما با طیفی به اسم کودک و نوجوان سر و کار داریم که آینده سازان کشورمان محسوب می شوند و ناگزیر چنین کارهایی، می تواند در آینده جامعه تاثیر گذار باشد. متأسفانه کمتر کسی پیدا می شود که به این موضوعات توجه کند و نتیجه اش این می شود که سرمایه گذاری کفای در این زمینه نمی شود و بودجه مناسبی هم برای تهیه و تولید آثاری از این دست در اختیار فیلمسازان قرار نمی گیرد.

پس کسانی که در این اوضاع و شرایط به تهیه فیلم می پردازند، واقعا شایسته این کارند. چون در غیر اینصورت انگیزه و روحیه ای برای کار فرسایشی در این حوزه باقی نمی ماند. نظر تان درباره این مقوله چیست؟

متأسفانه فروش فیلمها روند نزولی چشمگیری داشته است و

شهرام عبدلی:

سینمای کودک و نوجوان مغفول مانده است

تولید نخستین اثر بلند شما مدتی است به پایان رسیده و انتظار داشتیم چند هفته قبل اکران آن را ببینیم اما انگار هنوز در گیر مسائل و مشکلات همیشگی بسا تولید فیلم هستید. نخستین تجربه ساخت فیلم، گذشته از این موارد چطور بود؟

اگر منظور تان «زنگ آخر» است که باید خدمتتان بگویم این فیلم نخستین تجربه من در ساخت فیلم بلند نیست! البته من متوجه منظور تان هستم. «زنگ آخر» اولین تجربه مستقل من در ساخت فیلم بلند سینمایی و داستانی است. من پیش تر هم در ساخت فیلم های بلند به دوستانم کرده بودم. گذشته از سینما در عالم تئاتر هم کارهای بلند و پر ویژه های بلندمدتی وجود دارند که کار در آن هایه تولید فیلم بلندی شایسته نیست. درباره مشکلات ساخت فیلم هم خودتان بهتر می دانید حالا اوضاع و شرایط اقتصادی جملعه به شکلی است که این مشکلات بی گمان روی تهیه و تولید فیلم هم تاثیر خود را می گذارد. صرف نظر از مشکلات اقتصادی تولید فیلم، معضلات بعدی هم مزید بر علت می شوند. دریافت مجوز ساخت فیلم یکی از آن هاست. یابودجه ای که باید تقسیم بندی کنیم اما برای تهیه ادوات ساخت فیلم، بخش عمده ای از آن راهزنی می کنیم. همه این مشکلات در تهیه و تولید فیلم «زنگ آخر» هم نمود عینی داشت و

این موضوع از انگیزه فیلمسازان برای تهیه و تولید آثار با کیفیت و تاثیر گذار کاسته است. در چنین شرایطی شما می بینید که فیلمها و مجموعه های ساخت خارج از کشور با استقبال بیشتری روبرو می شوند. چنین اتفاقی در این شرایط واقعا اجتناب ناپذیر است و تا وقتی که نگاه ویژه ای به این بخش و زیرساخت های موجود در آن نشود، اوضاع تغییر نمی کند و شرایط از این بهتر نخواهد شد.

اصلا چه شد که شهرام عبدلی حرفه کارگردانی را برگزید؟
هر کسی به حرفه ای علاقه دارد. کارگردانی در همه دوران فعالیت حرفه ای من در واقع نوعی دغدغه برایم محسوب می شد و از زمانی که وارد عرصه هنر شدم، همیشه ذهنم به این مشغول بود که روزی کارگردان شوم و خوشحالم از اینکه سرانجام به آنچه می اندیشیدم دست یافتم.

پس از این به بعد شهرام عبدلی را به عنوان کارگردان در عرصه سینما و تلویزیون خواهیم دید. همینطور است؟
نه من نگفتم بازیگری را کنار می گذارم! درست است که همواره به کارگردانی فکر می کردم و نوعی هدف برای من شده بود اما قرار نیست بازیگری را کنار بگذارم. بازیگری و هنر پیشگی، عشقی همیشگی است و این شیفتگی هرگز تمام نمی شود و من همیشه خودم را یک بازیگر می دانم.

کار در حوزه کودک و نوجوان نباید خیلی راحت باشد.
همینطور است. اصلا کار ساده ای نیست. البته کار در این حوزه